

FAMILIA

DIUARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU-LITERARIU CU ILLUSTRATIUNI.

Constantinu Morariu Andrieviciu

fostu profesoru ord. de teologi'a morala la institutul teologicu din Cernautiu.
1835—1875.

(Urmare.)

La acést'a respunse directorulu Josef Marek cu scrisórea din 9 Martie 1861 Nr. 52, in care díce, cá trevue sè se apere solemn in contr'a parerii, cá elu ar' fi fostu indiferentu façia cu procurarea de càrti si opuri române, séu chiar' ar' fi împiedecatu acestu lucru. Din contra, opurile române hotaríte sè se cumpere in conferinçia din 30 Octomvrie 1860, elu le-a comandatu dupa aprobarea mai inalta dtto 5 Ianuariu 1861 Nr. 56/10 imediatu dela librari'a Gerold's Sohn din Vien'a, de unde inse f-i veni respunsulu, cá acelea càrti librari'a nu le are, si cá ele se voru poteá capetá cu multu mai usóru chiar' din Sucév'a. Deci s'a adresatu directiunea in scopulu acest'a la librari'a lui Winiarz din Cernautiu, dar' i-s'a respunsu cá acolo se afla numai un'a dintre càrtile comandate. . . . Necunoscúndu subsemnatulu limb'a si literatur'a romána, a impartasítu comunicatulu prea vener. Consistoriu numai decátu invetiatoriului Andrieviciu cu dorinçia esprimata si intonata, cá elu se compuie o consemnatiune de càrti in limb'a germána, spre a-i face ast'felu directoriului cu potinçia de a-si dá parerea in inçelesulu provocarii mai inalte a Consistoriului. Dlu Andrieviciu inse compuse o consemnatiune si mai bogata totu in limb'a romána, asia cá directorulu fù nevoítu a petrece acelu catalogu de càrti impreuna cu autoriulu lui, insemnându opu-

rile cele mai insemnate cu cerusa rosfe si combatându necesitatea celor'alalte, séu rezervându-si procurarea loru pentru altu tému. Deci opurile insemnate cu cerusa rosfe suntu acelea, pe cari le recománda stimatu subsemnatulu munificentiei prea vener. Consistoriu, spre a fi procurate.

Noulu catalogu de càrti, de care vorbesce directorulu este urmatoriulu:

„Consemnatiune asupr'a càrtiloru románesci, cari suntu de lipsa pentru clasele cele de josu ale gimnasiului din Sucév'a, si trevue sè se procure cá sè se puna temelia sigura sémñiului celui religionariu si besericescu, asiðderea cá sè se sporésca studiu si sè se descepte geniulu limbei române. Càrtile urmatóre se afla parte in Bucuresci in librari'a lui Joanidu, parte in Iasi in librari'a de lângá beseric'a Banu. Pretiurile suntu puse dupa leulu moldovenescu: ¹⁾

1. Epitafulu D.-lui nostru Isusu Christosu, Bucuresci, 3 franci 15 bani.
2. Baziulu musicei bes. de A. Panu Bucuresci, 9 franci.
3. Datenele Israeliteniloru si ale crestiniiloru, Bucuresci, 11 franci 10 bani.

¹⁾ Càrtile ne'nsemnate cu cerusa rosta noi le vomu insemná cu *).

4. Geniulu creștinatatiei de Arch. Dionisie, București, 13 franci 20 bani.

5. Elemente de istoria sfânta*) de Brezoianu, București, 1 francu 15 bani.

6. Darulu cerescu*) de Filaretu, trad. de Ag'a Niculai Biberi, București, 4 franci 20 bani.

7. Elemente de invet. creștină de Dionisie, București, 4 franci 20 bani.

8. Versuri, ce se cânta la nascerea Domnului de Panu, București, 2 franci 10 bani.

9. Indeletnicire despre bun'a murire, trad. de Veniaminu, București, 6 franci 30 bani.

10. Conducatoriulu pe căile vietii de Daniepopolu, București, 9 franci.

11. Cuvintele întieptului Masillon, de Efroniu, București, 4 franci 20 bani.

12. Prietina copiiloru, cursu micu de morala București, 10 franci.

13. Scolariulu satenu de Gorjanu, București, 1 francu 5 bani.

14. Satenulu creștinu de Aristia, București, 6 franci 30 bani.

15. Tenulu lucratoriu, de Plesioianu, București, 2 franci 10 bani.

16. Genovev'a, trad. de Plesioianu, București, 4 franci 20 bani.

17. Ce'a ce ne invetia s. scriptura, *) de Vitlimescu, Iasi. ¹⁾

18. Belzarie de Marmontelu, istoria morala de domna Maghieru.

19. Bun'a murire, *) trad. de Metropolitulu Veniaminu.

20. Vietia D.-lui nostru Isusu Christosu, *) de Balasiescu.

21. Datoriile omului de Silvio Pelico.

22. Istoria sfanta de domna Ermion'a Asachi.

23. Canarulu, *) istoria morala cu 3 gravure de Plesioianu.

24. Columbulu, *) istoria morala de Plesioianu.

25. Proschinitariu seu descrierea locuriloru sfinte.

26. Flori de pietate pentru suflete evlaviose*) de Balasiescu.

27. Creștinismulu la inceputulu seu, extractu din cele din urma dle ale lui Pompeiu de I. Eliade.

28. Letopisetiele (archiva istorica) de Cogalnicenu, București 141 franci 30 bani.

29. Istoria tierii romănesci și a Moldovei, ilustrata cu portretele domnilor Moldo-romăni*) 2 volume București.

Aceste două din urma suntu forte de lipsa din ace'a pricina, pentru-că in istoria universală nu se amintesce nimic'a despre istoria romănilor.

Poesii.

30. Alecsandri, balade (cântece bețrănesci*) București 11 franci 10 bani.

31. Vacarescu, colectiuni din poeziile lui, București 11 franci 10 bani.

32. Asachi, *) colectiuni din poeziile lui, București, 16 franci 35 bani.

33. Costescu, cântecele aurorei, *) București 9 franci.

34. Lazarescu, ore de repaosu, București, 4 franci 20 bani.

35. Bolintinenu, poezii vechi și noue*) București 12 franci 20 bani.

36. A Panu, poezii populare, București, 13 franci 20 bani.

37. Ale lui Anonimu cercari poetice, *) București, 2 franci 10 bani.

38. Asachi, fabule versuite, Iasi.

39. Panu, fabule și istorioare, „

40. Momente câmpenesci in două broșuri, Iasi.

Vocabularie și gramatice.

41. Vocabulariulu de Baritiu in Brasovu (Ardelu).

42. Vocabulariulu de Eliade, tratându despre cuvintele cele straine in limb'a romăna. Iasi.

43. Gramatic'a de V. Janovicu pentru a 4-a clasa Cernautiu.

44. Gramatic'a lui Muntenu Sibiu.

45. Gramatic'a germ.-romăna de Barcenu, *) Sibiu.

Pe lângă aceste cărți mai suntu unele din acelea obiecte de trebuința, la a căror'a propunere se întrebuintieza cuvinte tehnice, cari le suntu invetiaceiloru de lipsa că se le invetie macaru ocasionalu.

Geografia.

46. Chart'a Mapemondulu pentru fia-care parte a lumii. *) Iasi.

47) Geografi'a pentru scolele primare de Gusti. Iasi.

48. Geografia vechia. *) de Gusti, Iasi.

Fisica.

49. Fisic'a elementara de Stamati, *) Iasi.

50. Istoria naturala de Drulu Cihacu. *) Iasi.

51. Calendarulu bunului gospodariu de Ionescu, *) Iasi.

Matematica.

52. Antaile elemente de algebr'a lui Sonnet, *) București, 11 fl. 10 cr.

53. Elemente de aritmetica, trad. de Popu, București, 5 fl.

54. Elemente de geometria de Pavlidu, București, 13 fl. 20 cr.

Cărțile

cari cu deschiderea claselor celor de susu ale gimnasiului voru fi de trebuința, spre a-i incunoscintiă pe invetiacei cu literatur'a limbei romăne:

1. Antaia organizatiune a besericei greco-ortodoxe din tier'a munteneșca prin Nifonu, de Nenumitulu, București.

¹⁾ Insemnarea autoriului acestui catalogu: „Pentru cartile dela Iasi nu este pretiulu numitu.“

2. Psaltirea in viersuri de Metropolitulu Dositeiu. *) Bucuresti.
3. Istori'a besericésca de Veniaminu, Iasi.
4. " " " " Siagun'a, Sibiu.
5. Dogmatic'a sî "Moral'a de Melchisedecu *) Iasi.
6. Bibli'a t. v. sî n. *) din Sibiu, 30 fl.
7. Predicele lui Petru Maioru de renume clasicu, Sibiu.
8. Eclesiastulu de Dionisie, *) Bucuresti, 2 floreni 10 cr.
9. Confesiunea s. Augustinu de Dionisie, *) Bucuresti, 3 fl. 15 cr.
10. Chiriadromion. . . Bucuresti.
11. Meditatiunile s. Augustinu, *) Bucuresti, 4 floreni 20 cr.
12. Cronic'a Moldo-româniloru de D. Cantemiru *) Iasi.
13. Cronic'a Moldo-româniloru de Siucei. *) Iasi.
14. Istori'a lui Petru Maioru (pare că se va afla in Pest'a).
15. Vietuirea sî regimulu principiloru celoru de antâiu ai țerii muntenesi, de Nenumitul. . . Bucuresti.
16. Elemente de istori'a universală, de I. Eliade, Iasi.
17. Urzîri istorice de Arch. Neofitu Scribanu. *) Iasi.
18. Chronologi'a sî istori'a universală de Seulescu, Iasi.
19. Necrologulu lui Stefanu voevodu (acest'a se afla in Cernautiu in manuscrise.)
20. Geografi'a țerii românesi de Timpanulu, *) Iasi.
21. Descrierea țerii Moldovei de D. Cantemiru, *) Iasi.
22. Satirile lui A. Cantemiru 1. volum, Iasi.
23. Mihaid'a de I. Eliade, Iasi.
24. Poesiile lui Alecsandrescu. "
25. " " Aricescu, "
26. " " Viistorénu, "
27. " " Doniciu, "
28. " " Istrati, "
29. " " Rosetti, "
30. " " Sionu, "
31. " " Scavinschi, "
32. Filosofi'a, respective psihologi'a cu aplicatiuni pedagogice, de Iuliu Barasiu, Bucuresti.
33. Filosofi'a crestina, trad. de Benescu, *) Bucuresti, 3 fl. 15 cr.
34. Principii morale de filosofia de Weiss, trad. de Gaue, Bucuresti, 27 fl.
35. Isisu séu natur'a, fôia popor. de astronomia, fisica sî istoria naturală de I. Barasiu, unu volumu, Bucuresti, 2 galb.

Beletristica.

36. Ierusalimulu liberatu de Torquato Tasso, trad. de Pâclénu, *) Bucuresti, 18 fl.

37. Istori'a lui Cesaru de Lamartine, trad. de Teulescu, *) Bucuresti, 13 fl. 20 cr.
38. Caletorii in Palestin'a sî Egiptu de Bolidinenu, Bucuresti, 12 fl. 20 cr.
39. Colectiune de novele de mai multi traducatori, *) Bucuresti, 4 fl. 20 cr.
40. Colectiuni literarie, séu césuri de odichna, de A. Vasiliu cu ilustratii, Bucuresti, 14 fl. 20 cr.
41. Colib'a indiana, cu adaogiri de poesii, de A. Pelimonu, *) Bucuresti, 4 fl. 20 cr.
42. Mórtea lui Avelu, poema in 5 cânturi de Bajiescu, Bucuresti, 5 fl. 25 cr.
43. Provedint'ă, séu nici o fapta fara respalata, de Antimescu, *) Bucuresti, 2 fl. 10 cr.
44. Notitié dintr'o caletoria dela Galati la Aten'a de Charretu, Bucuresti, 5 fl. 25 cr.
45. Istori'a intieptului Isopu, Iasi.
46. Crinulu din vale, trad. de Nenovicu, *) Bucuresti.
47. Plutarchu, vietiele, trad. de C. Aristia *) Iasi.
48. Povestea vorbei in 2 volume de A. Panu, *) Iasi.
49. Telemachu, fiulu lui Ulise, trad. de I. Cretiescu, Iasi.
50. Radulu voda alu sîeptelea, novela istorica, Iasi

Opere teatrale.

51. Credint'ă, sperant'ă sî caritatea, trad. de Mihailescu, *) Bucuresti, 4 fl. 20 cr.
52. Fratii din munte, drama orig. in 5 acte de Dimitridate, *) Bucuresti, 3 fl. 15 cr.
53. Clopotariulu sfântului Paulu, drama in 4 acte de Mari'a Burada, *) Bucuresti, 4 fl. 20 cr.
54. Curtea lui Vasilie Voda, tragedia in 5 acte de Pelimonu, *) Bucuresti, 4 fl. 20 cr.
55. Mórtea lui Mihaiu vitézulu, drama istor. in 3 acte de Chalepliu *) Bucuresti, 4 fl. 20 cr.
56. Napoleonu la Schönbrunn sî St. Elena, dóue drame de Vacarescu, *) Bucuresti, 4 fl. 20 cr.
57. Norm'a, tragedia in versuri de Eliade, *) Bucuresti, 4 fl. 20 cr.
58. Palm'a séu nóptea vinerii patimelor, de Mihailescu, *) Bucuresti, 3 fl. 15 cr.
59. Pastoriulu seracu, drama in 3 acte de Iconomu, *) Bucuresti, 3 fl. 15 cr.
60. Seraculu cinstitu in 3 acte de Chalepliu *) Bucuresti, 4 fl. 20 cr.
61. Tiganii, idile cu cântece, de Asachi, *) Bucuresti, 3 fl. 20 cr.
62. Poetulu sî artistulu séu ultimulu suspianu alu omenirei, *) Bucuresti.
63. Degetulu lui Domnedieu, drama in unu actu, *) Bucuresti.

Scieri diverse.

64. Filosofulu indianu, séu chipulu de a traf cinev'a fericitu in societate de I. Busne, Bucuresti, 4 fl. 20 cr.
65. Deplinele anectode ale lui Valichiveru, Bucuresti, 4 fl. 20 cr.

66. Metodulu invetiaturei mutuale de Brezoianu,*) Bucuresci, 4 fl. 20 cr.

67. Nazdravanile lui Nastratinu Chogea, culese și versificate de A. Panu, Bucuresci 2 fl. 10 cr.

68. Românu lu glumeti, anecdote culese și tiparite de Jarcu,*) Bucuresci, 1 fl. 20 cr.

69. Miculu artificiariu perfectionatu,*) Bucuresci, 7 fl. 35 cr.

70. Telegrafi'a electrica de Lerescu, Bucuresci, 3 floreni.

Pe indorsatulu scrisorii lui Marek cu Nr. 52 se afla urmatoriulu comunicatu in limb'a germâna:

Nr. 105. Se trimite catechetului provisoru și invetiatoriului de limb'a româna la gimnasiulu superioru din Sucév'a, d.-lui Constantinu Andrieviciu spre sciintia și raportare cu întorcerea comunicatului, ori de s'au propusu se fia procurate unele dintre cărțile insemnate cu cerusa rosie pe speșele fondului gimnasialu de acolo, și cari sunt anume acele cărți, apoi ori de e necesariu că se se procure tôte chiar' acum'a, seu cu privire la trebuințele gimnasiului pôte numai unele și cari anume. Dela Consistoriulu episcopescu, Cernautiu in $\frac{9}{18}$ Aprilu 1861. Eugenu (adeca episcopulu Hacmanu) m. p.

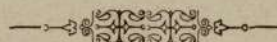
Responsulu catechetului Andrieviciu cuprinde pe scurta urmatorele: Catalogulu de cărți alaturatu constă din dōue părți. Partea antăia conține cărțile trebuitore pentru promovarea studiului limbei române in cele 4 clase inferiōre ale gimnasiului, ér' partea a dōu'a conține cărțile menite se lărgesca cunoșciint'a limbei române și sciint'a literara in clasele cele superiōre. — La conferinț'a corpului profesoralu din 30 Octomvre 1860 s'au primitu și hotaritu se se procure pe banii gimnasiului din partea antăia a catalogului: 1) Vocabulariulu lui Baritiu, 2) Vocabulariulu lui Eliade, 3) Letopisetiile lui Cogalnicenu, 4) Gramatic'a germ.-româna de Vasilie Janoviciu și 5) Gramatic'a româna de Muntenu. — La ultim'a conferinț'a semestrala din 9 Fauru a. c. subsemnatulu a aretatu inca odata corpului profesoralu, cătu de mare e lips'a de mijlōce didactice pentru limb'a româna, și că din asta cauza invetiamentulu din acest'a limba trebuie se tângiesca. Incredintiându-se dlu directoru despre acest'a priu des'a visitare a óreloru de limb'a româna in amendōue clasele, ¹⁾ și-a esprimat dorinț'a, că subsemnatulu se compue cătu mai curēndu list'a acelor cărți, cari li s'ar' poté dá eleviloru in semestrulu alu doilea spre cetire atātu acasa, cătu și in scōla, facându-i ast'felu se progreseze intr'unu modu și mai imbucuratori in studiulu limbei loru materne. — List'a fū compusa inca in ace'a d'i și d.-lu directoru o și trimise la librari'a lui Winiarz din Cernautiu, că se trimite cărțile incōce. Dara din cele 17 cărți insemnate pe ace'a lista a sositu pân' acum'a numai cartea „prietenu lu tinerimeii,” pe care subsemnatulu o și intrebuintiēza cu succesu in clas'a

¹⁾ In primulu anu scolaru 1860/61 s'au deschisu numai dōue clase la gimnasiulu din Sucév'a.

a dōu'a pentru esercitare in cetirea corecta, pentru istorisirea celoru cetite, precum și pentru stilișarea de prodati scurte de casa dupa regulele gramaticale. Binevoiēșca dara prea Vener. Consistoriu de a mijlōci se se cumpere pe banii fondului gimnasialu tôte cartile propuse de directiune in partea antăia a catalogului cu atāt'a mai multu, de óre-ce in anulu scolaru urmatoriu 1861/62 se voru deschide și celelalte dōue clase inferiōre și scolarii se voru inmultí cu $\frac{2}{3}$, deci trebuie se se marēsca și se se inavutiēșca și magazinulu de lectura. Cartile din partea a dōu'a a catalogului se potu procurá in anulu viitoriu. Sucév'a in $\frac{1}{13}$ Maiu C. Andrieviciu m. p.⁴

Zelulu invetiatoriului Andrieviciu a avutu in asta privintia dreptu urmare, că la gimnasiulu din Sucév'a s'au infintiatu o frumōsa biblioteca româna pentru tinerimea studiōsa care biblioteca esista și pâna asta-di. Scriitoriulu acestoru sîruri 'si aduce bine aminte, cum veniáu studentii gimnasiali români in domineci și serbatori in locuinț'a invetiatoriului loru, de luáu dela elu carti românesci că se le cetēsca. Ace'a lectura li-a fostu de celu mai mare folosu in privinț'a desvoltării sēmțilui nationalu.

(Va urmá.)

Insielatu...

Insielatu de lumea tōta,
Cu dorerea mea m'am dusu
La isvorulu celu din vale
Și plângându chinulu mi-am spusu.

Și isvorulu audîndu-mi
Suferințele pe rēndu,
A plecatu in lunga cale
Printre tîermuri suspinādu.

Atunci pasii indreptatám
Catra codrulu tainuitu,
Unde paseri dragalasie
Cânta 'n teiulu inflorit.

Și inceputám se cântu și eu
De dorere și d'amaru,
Și de dorulu ce-mi apasa ...
Unu doru lungu, fărà hotaru!

Atunci paserile tōte
Susu la codru au sburatu,
Nu eráu dedate ele,
Cu-al' mieu cântecu desperatu ...

... Si de-atunci in sēnu-mi jalnicu
Am inchisu doreri si cântu, —
De-atunci anim'a mi-e rupta,
Si-alu mieu sēnu e unu momentu!

GEORGIU SIMU.

ACCOMPANIARE.

INELULU.

— Novela. —
(Urmare.)

„Ti-ar' placé dara coconasiule, cá dupa fiecare jocu jucatoriulu ei se-o iá in braçie sí se-o sarute.“

„Cum asiá?“

„Én' taci tu surata, nu mai spune câte tóte,“ reincepù Tic'a.

„Ba trebue se spui coconasiulu', cá este obiceiul pe la noi a se stringe fetele in braçie, cari n'au inceá nici unu ibovnicu.“

„Asiá se fia óre?“

Tic'a Marii Luichi tacù, nu respunse la acésta întrebare a lui Pavelu. Nu sciá déca-i asiá ori nu, cum dícea Mari'a.

Din nefericire nu vediù clintiturile din ochi ce-i faceá surata-s'a, cá se díca cá-i asiá, cá déca ar' fi întielesu cá astea le spuneá tóte numai cá se faca pe Pavelu de a-i daruí unu inelu, póte ar' fi dísu cá nu-i asiá. „Crede-mi cá este cum dícu eu,“ intari Mari'a Grecului. „Dar' pe fetele cu ibovnicu nu le póte stringe nimeni in braçie sí nici nu le póte sarutá.“

„Pe fetele cu ibovnicu!“ repetá Pavelu cu inim'a facuta cátu unu purece.

„Dá, pe ele?“

„Sí óre pe ce se cunósce, cá o féta are séu bá ibovnicu!“

„Pe ce vreai se se cunósca mai bine cá pe inelele din degetu?“

„Tu ai dara ibovnicu?“

„Nu întórce vorb'a coconasiule!“ 'lu mustrá Mari'a.

„Fugi de-acólea, ce vrei la cosiú strainu,“ strigá in acestu momentu Tic'a catra o féta care intrase in síura sí-si facuse de lucru pe la cosiulu vecinei s'ale; dar' audiéndu strigatulu se grabí a merge la locul ei.

Acésta intrerupere i taiase vorb'a sí Mariei, cáci acumu síur'a se umplù de odata cu lucrátorele, cari se întorceáu, dela strinsulu lânei sí Pavelu se grabí a perí din nou de pe podisióru.

Dupa-ce 'si vediúra cele dóue surate din podisióru de detorintiele lor, Mari'a Grecu, pe data ce remase mai fara tréba síoptí Tichii:

„Se vedi ce mai inelu o se-ti daruiésca coconasiulu Pavelu, én' cá ást'a, ba sí mai frumosu póte.“

Tic'a cá se întórca vorb'a o întrebá:

„Dela cine-lu ai tu?“

Nu te fá cá sí cându n'ai sci... dela coconulu Gligore.“

„Te iubesc?“

„Asiá de multu, incátu mi-a fagaduitu cá me va luá de nevéstá.“

„Elu, pe tine — se te faca coconitiá!“

„Sí de ce nu?“ De vei fi cu minte, te-i face sí tu, cáci dupa cum am vediúta coconasiulu Pavelu te iubesc pre tine totu asiá de multu cá sí coconasiulu Gligore pe mine.

Tic'a Marii Luichii óftá.

Mari'a Grecului se multíamí cu acestu respunsu.

Ceriulu se reinseninase intru ace'a. Sórele luciá cu indoita splendóre, ér' josu pe firele de iérba picaturile de apa reflectáu radiele sórelui cu cele mai pompóse colori cá sí atâtea petre scumpe.

Ciocârli'a din inaltímile eterului mariá a-totopotintí'a Creatoriului sí peptulu moritoriului respirándu aerulu balsamicu se sémíá mai usíuratu, é'a pentru-ce sí Pavelu o porní din curte, luándu-o spre padure.

Voiá se scape puçinu de chinulu de care sufletulu seu fusese apucatu fara de veste. Dela lánarie, in departare de vre-o dóuedécí de minute intr'o frumósa branisce, erá o fântána cu apa rece, tíent'a obicínuita a escursiuniloru, pe care le întreprindeá Pavelu, cându aveá doru de a variá impresiunile s'ale.

Calea spre ace'a fântána duceá dintru antáiu pe unu drumu satenescu de-a-lungulu case-loru tieranesci, dar' apoi coteá spre sténg'a preste o punte pe-o livadie intinsa, de-aicea apoi intrá in padurea cea de bradi, cari stateáu gramada unulu lánga altulu, subtírei sí innalti, adumbrindu cu cetinele lor paméntulu, acoperitu cu unu muschiu verde sí asiá de desu sí de móle de pareá cá este catifea. Braniscea erá cá o beserica marétia cu mfi sí mfi de stélpuri.

Nimicu nu intrerupeá tacerea sí liniscea decátu sturzii sí alti cántareti aripati, cari de pe vérfulu bradiloru se deprindeáu in minunat'a lorú cântare.

Pavelu, fara se-si fi datu bine séma de ce'a ce se petrecuse cu elu, se vediù de-odata la recoriuriulu izvoru, care se aflá la radecin'a unui stejaru centenariu intr'o poenitia cárm dosnica sí de unu aspectu posomoritu.

„Fântán'a hotiloru“ se numíá isvorulu sí Pavelu aducúndu-si aminte de acestu nume, avú cá unu floru.

I-i trebuíá bani cu ori-ce pretíu, cá se cum-pere unu inelu iubitei s'ale, ér' numele fântánei la care alergase, pareá a-i spune calea, pe care poteá se-si procure bani.

Elu, idealistulu, care erá convinsu cá suntu in lumea ast'a ángeri cu trupu de féta mare, cá suntu ómeni gat'a de a-si jertfi viétí'a pentru onórea numelui lor, elu se se gándésca a deveni hotíu!

Nu se póte!

Sí totu-si erá asiá. Ce-i deptu Pavelu nu-si díse: trebue se furu, cá se potu dá unu inelu Tícutii, dar' se gándí cá óre n'ar' poté se iá neobservatu unu fiorinu-doi din banii, pe care tata-seu avé obiceiul a-i scóte din busunariu sér'a cându se culcá sí a-i pune pe unde apucá, pe vre-o mésa, séu pe vre-unu scaunu.

Pavelu audísé adese-ori pe mama-s'a infruntándu pe tata-seu pentru acestu obiceiul sí sustriéndu totu-odata cá s'ar' prinde, cumcá nici n'ar' sci, cáti bani scóte din busunariu de i-i lasa peste

nopțe asă nenumerați și neinchisi, încât ori-cine ar' potè luà din ei, fara cã se sêmția lips'a.

Pavelu aici la „fântân'a hotîloru“ 'si adusè aminte de acèsta impregiurare.

Se îngrozì de gîndurile s'ale, care i-se parura urîte, scârbóse. Cã se le dea alta directiune 'si încordã atentiunea la cîntulu paseriloru. Unu sturzu stateã pe vîrfulu unui bradu in façi'a lui și umpleã aerulu cu dulcile s'ale tonui. Pavelu ascultã la acèsta musica sublima, dar' fara de voie gîndurile s'ale revenira la inelu, la banii tata-seu. la nesocotint'ã acestui'a, la usîrint'ã cu care si-ar' potè procurã placerea de a face doritul daru Tichii și aceste gînduri 'lu facura de nu mai audia cîntulu melodicu alu paseriloru, nu mai sêmția miresmele cele ale aerului de munte și nu vedeã maiestós'a frumsétia a padurei.

De-odata tresari. Nisce fiori reci 'lu patrusera. Óre se recorise aerulu in braniscea umbrósa, ori sufletulu seu tresaltase, fiindu-cã i-se prezentase din nou gîndulu de a furã in tóta golatiunea lui cea înfiorátore? Nu scimn!

Cã se alunge fiorii, cari i-i cuprinsera vinele se sculã de pe piêtr'a de lînga fântâna, pe care sîdîuse și-si întorse pasii spre casa.

Inca și acum mergêndu pe potec'a cea angusta, care 'lu duceã mai antãiu prin colonadele de bradi apoi 'lu scoteã pe o livada intinsa și soratica unde se clatinãu in bórea cea lina și mîrosítóre florile cele selbatice pe care se leganãu fluturii, ér' muscele sbîrnaiãu stralucindu prin aeru, chiar' pe drumu mergêndu Pavelu 'si schimbã gîndulu in mai multe rënduri, dar' cându ajunsese acasa, cându vedîtu din nou pe Tic'a, cându 'si aduse aminte de jocu și cã i s'ar' rupe inim'a de doru, decã ea ar' lipsi dela ace'a veselie, cându 'si inchipui cã Tic'a ar' potè veni la jocu fara inelu, tocmai cã se-i faca lui in ciuda și cã ori care natãreu ar' poteã se-o redice in braçiie și se-o sarute, atunci nu mai sîovaí, ci-si fagaduí cã va face ce-'si propusese.

V.

Domnulu Stefanu erã neguțiatoriu de vitia vechia.

Sciã grecesce, cãci invetîiase la scól'a grecésca pâna in clas'a de filosofie. Apoi cãtu despre socotela și din scriptura nimeni nu-lu întreceã.

Erã omu cu duhu, dar' i-i placeã se spuna multe, asã încãtu tóta lumea i cunosceã slabitiunile, vîrtutile și totu, ce erã in atingere cu elu, și de óre-ce lumea se fólósiã de acestu avantagiu, ce-lu avé asupr'a lui si-lu storceã pe domnulu Stefanu i dícea, cã este omu bunu.

Cãtu despre dreptate apoi nici cã se gasiã, séu se va mai gasi vr'unu lánariu dreptu cã elu.

Mocanii i-i lasãu bucurosu lán'a cu unu cruceriu, doi la oca mai ieftinu, cã ori carui altu lánariu, fiindu-cã sciãu, cã cãntaria dreptu.

Iubirea de care se bucurã din partea lumii, nu o aflã inse in sênulu familiei s'ale.

Soçiã-s'a 'lu gasiã pré vorbaretîu, pré nesciosu, cum am díce flécu și nu poteã deci se aiba

o iubire adênca pentru elu. Fiiulu seu Pavelu, care erã dragulu mamei, firesce cã impartasiã façiã cu tata-seu parerile mamei s'ale, fara se fi indrasnitu vre-odata a le dá pe façiã. Ba decã am cautã mai bine am gasi, cã nici chiar' elu insusi nu sciã, cãtu de puçinu stiméza pe tata-seu și cã nu tîene de locu la elu.

Cum sosise domnulu Stefanu, intorcêndu-se in sciut'a dí dela Vien'a, dasè mai antãiu o gura prin casa, certãndu pe servitóre fiindu-cã lasase afara dinaintea usiei o bucatfca de sapunu, pe care o gasise Griveiu și o máncase tocmai in momentul cându domnulu Stefanu se coborise din trasura. Cu soçi'a s'a nici nu-si luã tîmpu a vorbi, cì merse drepta in siura unde fû salutat de Gligore și de Mihaiu.

Acestu diu urma erã confideantulu seu, cãci nimeni nu sciã se asculte la spusule s'ale asã de bine cã și elu.

Domnulu Stefanu incepù deci a spune lui Mihaiu din patianile s'ale de caletorie, a-i descrie cum steteãu prin magazenele din Vien'a sacii loru cu lán'a, ai spune, cã se speriasc cându i-se scóse o mostra din ele, atãtu erã de usucósa, cã și cându n'ar' fi fostu spelata. Apoi se apucã se-i descrie pe lungu și largu cum usuculu remasu in medu'a lãnei, esiã la façiã prin batutul in saci și prin lung'a jacere. . . . Cu unu cuvêntu domnulu Stefanu se sêmți in tiena, fiindu-cã poteã se vorbésca unu ascultatoriu asã de bunu, cum erã Mihaiu, care numai diu cându in cându prin unu sughitu — avé stomachulu cãm slabu de beutur'a cea multa, — dedeã semnu de vietia.

Coconasiulu Gligore dintru antãiu se sêmți cãm atinsu vedîndu cã stapênnulu-seu face asã puçinu casu de elu și de raportulu ce voiã se-i dee despre cele intêemplate in lips'a lui, dar' apoi pentru a se mângaiã se suí in podu la fete și-si trecù vremea cu Mari'a Grecului, care se pricepeã se-i tfe de urítu.

Tic'a Marii Luichii, cã se le lase mai multa voie, se retrasesè dupa unu valu de lán'a de unde, printr'o resufatóre lasata inadinsu spre partea unde se aflã Mari'a cu Gligore, i-i pândia pe cei doi.

Pavelu dupa-ce se intorsesè dela „fântân'a hotîloru“ nu mai avusè inim'a de a se urcã éra-si in podisioru, și cã se-i tréca de urítu scapêndu totu-odata de rodítetórele grigi, merse éra-si in siandrama și se apuca se cetésca unu romanu de Paulu de Kock, autorulu modernu de pe acele tîmpuri, care a produsu o multíme de scrieri frivole, nepotrivate pentru mintea unui ténaru baiatu.

Decã Pavelu mai avusè vre-o mustrare de cugetu o pierdù la cetirea acelu romanu care-i presentã lumea intr'unu straniu amestecu de idealismu și realitate și-i atfítia sêmțurile prin descrierile unoru scene prea naturale.

Asã se adêncise in lectur'a s'a, încãtu nici nu observase, cã sosise tata-seu ba nici, cã lucrátórele plecaserã tóte și cu ele impreuna Tic'a Marii Luichi, și in fine nu sêmțise cã sórele erã spre asfintíte.

Sunetul de sticla produsu de Gligore, care stetea în usă caselor și ciocniă cu un paharelu în unu clondiru umplutu cu rachiu, chemându astfelu pe basangi la obicnuitulu paharelu de sér'a, 'lu tredi din lectur'a s'a.

Pavelu inchise carticic'a, o puse în buzunariu și se scolă.

Fara de voia se iutinse și cască, apoi 'si nededi pèrulu cu améndoué mânilé și caută impregiuru, că și cum ar' fi voitu se véda unde se afla. Spiritulu seu petrecuse departe de lânarie, la Parisulu celu veselu și minunatu cu dragalastele florisece și modiste pe care scrietoriulu francesu a sciutu se le descrie cu atât'a maiestrie, încātu Pavelu cetindu romanulu se sêmtîse transpusu în mijloculu unei societati destulu de nepotrivite pentru unu tēneru asiediatu, dar' cu atâtu mai atragătoria pentru unu baiatu, ce aspirá la place-rile luméi.

Asia de multu 'lu rapise cetirea romanulu încātu dupa-ce se sculase f-i trebuise, câte-va cli-peli pentru a reveni la realitate.

Acésta realitate erá amara, aprópe mai amara cá necasurile eroului din romanulu cetitu de elu. Inse acestu erou dupa invingerea amaretioniloru, gustase nisce placeri de raiu!

Dulce e viét'ia! cu acésta exclamare repetata în sine, dupa esemplulu ce gasise în romanu, porni spre casa, pe deplinu decisu a nu se feri de nici unu mijlocu pentru a face cá iubit'a s'a Tica se-lu indragiésca.

„La Paris mi-ar' trebui mai multi bani“ 'si dícea elu, „și cu tóte astea nici n'asiu vrea unu amoru cá celu descriu de Paulu de Kock. Voescu cá Tic'a se fia a mea, numai ea singura a mea pe tóta viét'ia, nu cá grizetele franceze, care trecu dintr'o imbraçiosiare în alt'a.

Voindu se mérga spre casa se întelni cu Stoic'a dârstariulu.

Veniá căm în dóue pârti și cu pelari'a pe o urechia neic'a Stoic'a.

„Bine te-amu gasitu coconasiule!“ bâlbâi elu la vederea lui Pavelu.

„Bine ai venit“ respunsé acest'a și voi se tréca înainte.

Dar' Stoic'a i-se puse în cale și rescocorându-se înainte lui 'lu oprí pe locu.

„Ce-i cococonasiule, dór' nu me mai cunosci“ díse elu „suntu Stoic'a dârstariulu!“

„Cum se nu te mai cunosc, cí cá nu lipsesci decātu de vre-o dóue, trei septemâni,“ respunsé Pavelu jumetate zimbindu, jumetate incrunțatu.

„D'apoi déca me cunosci, cum de nu vreai se stái de vorba cu mine, cá de alta data, ori nu mai voiesci se scí de mine, tocmai acum dupa-ce am fostu și eu în cea lume și am vedíutu de câte tóte. Tí-e rusine de mine coconasiule, vai de ai scí cátu me dóre,“ și dârstariulu la aceste cuvinte începú se plânga.

„Eu te sciám veselu,“ observá Pavelu căm scârbitu și ar' fi voitu se tréca înainte, dar'

Stoic'a 'lu prinsese de mânc'a gherocului seu și nu-lu lasá se plece.

„Iha, ihaha, cine-i cá Stoic'a! Omu mai veselu cá și elu n'ai gasi prin lumea tóta de ai cautá mi-i-i de ani, iha, ihaha!“

Dârstariulu rânchezá cá unu calu și sariá de colo pâna colo, cá și cându ar' siedeá calare pe unu armasariu infocatu.

Pavelu voi se plece din nou.

„Că nu te lasu, trebue se vii cu mine în cosíu se-ti spunu cumu am amblatu. Eu am adusu pe Domnulu dela Sighisíor'a.“

„Pe tat'a meu?“

„Dá, pe Domnulu Stefanu!“

„A sositu!“

„Cu mine împreuna!“

La aceste Pavelu resêmti cá și cându i s'ar' lasá unu bulgheru de ghétia pe inima. Nu sciá nici elu insusi se-si esplíce pricin'a fioriloru care-i petrecurá totu trupulu cându audí cá tata-seu erá acasa.

Nu facuse nici unu reu! Nu, de facutu în adeveru nu facuse nemicu, dar' avé gânduri rele și aceste gânduri 'si aruncasera umbr'a loru ghetíosa în sufletulu tēnerului, care se cutremurá sêmtiēndu, cá s'a apropiatu clipél'a în care avé se comita o fara-de-lege.

Mai multu pentru a uitá de astea, mai multu pentru a se departá de la locul unde avé se se sevêrsiésca pecatulu prepusu, mersé dupa Stoic'a la asia numitulú cosíu.

Erá o cocióba de lánge pèru cu paretí de gardu, cu coperisiu de paie. Aveá o singura incapere în care se aflá unu cosíu mare jacúndu pe unu fusu grosu. La capetulu álu care esíá din cocióba afara, erá o róta, care, cându astupái sghiabulu de nu se mai scurgeá ap'a din elu, erá invêrtita de ap'a din sghiabu și invêrtea și ea la rēndulu seu cosíulu. Acestu cosíu aveá menirea a dá straiile atērnate de elu de o tabla de maracini, care erá prinsá pe sub cosíu, ast'felu încātu maracinele implântându-se în straiile le scoteá pèrulu și le facea floçose.

În díle de véra, cându erá píbla pe afara, erá lucru placutu a siedeá în cocióba lánge cosíu, pe gramad'a cea móle de straiile care asceptáu se le vina rēndulu și loru cá se fie date pe cosíu a privi cum dârstariulu séu argatulu lui, impleteá maracini cá se face table nóue spre inlocuirea celoru vechi, cându nu voru mai prinde, séu stríngeáu flocele de lánge numite „știmu“, care esíáu din strae și care formáu o parte din plat'a pentru dârstaritulú straeloru și în fine a ascultá la povestile și istoriile lui Stoic'a.

Astadi Pavelu nu pré erá dispusu pentru asemenea lucruri. Cându ajunsera la cosíu se trēnti pe strae cu o față posomorita și inholbá ochii la cosíu, care steteá pe locu, căci argatulu 'lu oprise, pentru cá se póta dormi mai liniscitu în cel'alaltu coltíu alu cocióbei.

Nefericitulú nu sciá, cá stapēnu-seu are se vina a casa și se-lu gasésca adormitu, ér' de lelea

Trina stapêna-s'a pré puçinu i pasá, càci dèns'a nu-i dusesè grig'ia nici odata.

Nenea Stoic'a se repedi la argatu de credea cà are se mi-lu uciga indata, dar' cum ajunse inaintea flacãului, care dormiã, de-ai fi ramnitu la elu, in locu de a se rapustí pe elu se opri, 'lu privi zimbindu si dîse:

„No vedi asîa, Andreiu sî-a mîncatu cin'a, s'a culcatu sî dîrme.“

Apoi incepù se rîda cá unu nebuu.

„Te miri de mine coconasiule“ se adresà elu apoi catra Pavelu, dupa ce-si potolise puçinu rîsulu, dar' las' cîndu ti-oiu spune istori'a sciu de bine cà nu vei mai stá asîa de posomoritu, cî vei rîde, càci a rîsu sî domnulu cîndu i-am spusu-o.

Pavelu se uitase dusu la Stoic'a, dar' nici cà luase a mînte vorbele lui. Gîndurile s'ale sburãu meren in alta parte.

„Astadi amu beutu, na-i vorba,“ reluà Stoic'a lungindu-se si elu pe unu straiu, „dar' pe mîne nu sciu dîeu ce me voiui face. Ploscuti'a-i sêca, ér' in chimiru nici unu finicu macaru. Dar' las' voiui cautá prin caru, pôte cà a remasu vre-o banêta dôue din cele ce a imprasciatu Domnulu.“

„Ce dîci, nu te-am întielesu, par'-cà spunea-i cev'a de tata-meu?“ 'lu intrerupse Pavelu a-carui atentiune se desceptase la ultimele cuvinte.

„Bine dîci...“ gîngaví dîrstariulu, „se nu-mi nitu vorb'a... pài nici nu mai sciu ce voiámu se-ti povestescu... sêca ná... hei ce lucru dracului...“ sî betivulu 'si dete cu pumnulu in capu.

Lui Pavelu i se facù sila si voi se se redice. In acestu momentu argatulu din coltîu incepù se sforaia.

„Stâi coconasiule,“ strigà Stoic'a sarindu si elu in susu de pe straiu, „sforaitur'a lui Andreiu mi-a adusu aminte de glum'a ce voiám se-ti povestescu si pe care am povestitu-o sî tata-teu, care a rîsu de ea, incâtu... dar' se-ti spui glum'a.“

Pavelu se reasiedîase pe gramad'a de straie si ascultá cãm cu voie, cãm fara de voia la vorbele betivului.

„Erá odata unu omu sgârcitu de mam'a focului,“ reincepù Stoic'a cu unu zîmbetu de mare plãcere pe buzele s'ale cele palite de tari'a rachiului celu multu ce beusè in viét'ia s'a. „Acelu omu sgârcitu avêndu odata trebuintia de ajutoriu in câmpu 'si luà unu argatu, pe care 'lu tocmí se-i dea cinci duci pe dí si de trei ori de mîncare prândiu de deminét'ia, mîncare de amédi si cina de sér'a. Argatulu chiar' din diu'a cea dintâia, cum lucruse câtã-v'a vreme, cerù mîncarea de prândiu. Sgârcitulu i-o dete, dar' cum 'lu vedîu mîncându cu pofta i vení unu gîndu. „Eu' se-lu imbiu si cu mîncarea de amédi, dar' déca va mai lasá cev'a din ea, destulu cá se me saturu si eu. Dupa-ce gatí argatulu cu prândiulu, stapênu-seu 'lu întrebà: „N'ai mîncá si de amédi?“ „De ce nu,“ respunse argatulu si inghití cu ace'a-si pofta mîncarea de amédi, ce-i adusesè stapênuulu seu. Sgârcitulu vedîndu un'a cá ast'a 'si dîse: „trebuie se-i dáu si cin'a, cá se-mi remâia bateru

din ea, càci de amédi amu remasu fara mîncare dupa cumu vedu. Argatulu primí se mînce si cin'a si o inghití tóta pâna la cea de pe urma farmatura, ér' dupa-ce 'si stersese gur'a, dîse catra sgârcitu care nu mai poté de ciuda: „Nópte buna stapêne, dupa cina tóta lumea se culca asîa si eu.“ Ha, ha, hi, hi“ rîsè Stoic'a de 'si tîéné pîntecele. „Nu-i asîa cà-i buna pacalitura. Domnulu, cîndu i-am spusu-o a rîsu de i-a saritu unu bumbu de pe pantaloni si plecându-se cá se-lu redice sî-a golitu buzunariulu de banii, cari s'au rostogolitu prin caru. Am culesu câtí am vedîtu din ei, Domnulu mi-a datu vre-o câteva pitîule, le-am beutu, dar' pôte cà voru mai fi in caru... déca nu voru fi, 'mi vei dá d.-t'a, cá se-mi umplu plosc'a cea sêca...“

„Eu?“ respunse Pavelu restitu, „n'am nici unu cretîariu!“

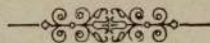
„Are Domnulu!“ dîse Stoic'a cu indarjirea betiviloru, punêndu-se éra pe straiu.

„Tata-meu nu-mi dà baii decátu pentru scóla si nici nu voiescu se-i ceru,“ boncâni Pavelu, ér' in cugetulu seu 'si dîse: „nu me induru se-i ceru cá se cumperu unu inelu Tichii decumu se me caciulescu cá se-ti dáu de rachiu tîe, betivule.“

„Déca nu-ti dà,“ incepù se filosofeze Stoic'a in bet'ia s'a „se nici nu ceri cî se iai, cà-di Domnulu nici nu pôte scí câtí bani are in buzunariu... acumu dupa-ce i-a respitu in caru... la mine...“ Dîrstariulu napaditu de puterea rachiului atipise pe straiulu seu.

Pavelu se sculà si plecà ingânduratu.

(Va urmá.)

Poesii de Heinrich Heine.

VI.

Ah, eu ochii î-i vedu érași
Ce odata i-am iubit,
Buzele, ah, le vedu érași
Ce viét'ia mi-a 'ndulcitu.

Chiar' si glasulu e acel'asi
Ce cu dragu l'am ascultat,
Numai eu nu suntu acel'asi,
Eu schimbatu m'am re'nturnatu.

Ea cu albe, mândre braçe
Me cuprinde, ah, prin plânsu,
Éra eu suntu sloin de ghiat'a,
Cà-ci iubirea mea s'a stînsu.

C. MORARIU.

Prob'a de focu.

Comedia intr'unu actu

dupa A. KOTZEBUE de IRIN'A SONEA BOGDANU.

(Urmare.)

SCEN'A XIII.

Clar'a. Wallfried.

Clar'a: (Ese din faurarie si tresare) Wallfried pe cine cauti aici?

Wallfried: Pe voi, gratiosa domna.

Clar'a: Eu acum'a nu amu tîmpu cá se vorbescu cu domniat'a.

Wallfried: Nici nu viu spre a ve conturbá in ocupatiunile vóstre dulci; numai am voitu a ve cere binecuvîntarea spre o caletoria indepartata.

Clar'a: Voiesci se mergi?

Wallfried: Au nu sum silitu?

Clar'a: Ce te îndemna la acést'a?

Wallfried: Nu a fostu consiliulu vostru se mergu in tíer'a sánta spre a meritá lovirea de cavaleru?

Clar'a: Cu acést'a nu grabi. In viitoriu vomu mai vorbi noi despre acést'a.

Wallfried: O nu, acumu ve vedu de ce'a din urma data. Eu nu potu remáné aici mai multu de o óra.

Clar'a. Sî déca te-oiu rogá eu se mai remái!?

Wallfried: Asia crudela nu ve-ti fi.

Clar'a: De ce crudela?

Wallfried: Diu'a cununiei vóstre ar' fi diu'a mortíei miele!

Clar'a: Wallfried!

Wallfried: Trebuie se-o spunu, si pentru-ce asiu retacé-o? Déca mi-e iertatu cá se me inchinu la o icóna sánta, de ce n'asiu poté voue? Chiar' de v'ati superá pre mine, eu nu potu alt'cum. Mai multu ve iubescu pre voi decâtu pre toti sántii! Eu nu me potu rogá, cáci voi stati intre mine si intre ceriu! Eu vedu tipulu vostru pre totu altariulu, ah eu sciu cá vorbescu inpiu, inse nu potu alt'cum! De ace'a voiescu a merge... Vréu se-mi afli liniscea la morméntulu sántu alu Mântuitoriului, séu se moru cu numele vostru pre buze in toiulu bataliei!

Clar'a (cu iubire): Wallfried! Ai se remái aici.

Wallfried: Voiti se me vedeti uscându-me incetu?

Clar'a: Eu 'ti suntu binevoitória, alt'cum nu te-asiu ascultá. Primesce sfatu-mi. Considera-me inca odata cá pre o mama ingrigitória. Astadi nu vei merge de aici, o demandu fiului meu, astadi nu. — Totusi déca sórtea in puține óre nu va schimbá lucrulu, atunci 'ti-vei poté implini voi'a. — Atunci eu mîne o se te binecuvintezu cu doru de sora sí — nu ne mai vedemu nici cându!

Wallfried: Ce dici, femeia nobila? Se fia cu potintia, cá o schimbare a sortíei, cá unu lu-

céferu alu sperantíei.... o vorbesce mai claru, vedi cá eu tremuru....

Clar'a: Asculta-me si taci. Grab'a vóstra póte stricá totulu.

Wallfried: Eu tacu si me supunu.

Clar'a: Dute si te ascunde in acelu tufisfu de arbori si numera toti picurii de apa, ce se prelingu pre stánca, cá se fi in linisce pâna-ce te va chiamá vócea mea.

Wallfried: Clara,... ce euigma....

Clar'a: Lasa cá sperant'a se ti-o tîlcuiésca.

Wallfried (i-apuca mân'a cu amoru): Domdîeule! Se fia óre cu potintia?

Clar'a: Mergi, séu cá sum pierduta pentru tine pre vecie.

Wallfried: Cu acestu cuvîntu de amenintare me poti goní chiar' pâna la mórte. (Ese.)

Clar'a: La mórte cu tine, iubite june, déca Margaretei nu-i va succede a sdrobí legaturile mele. — Vedu pe aprodulu lui Wenzel. Cu graba in capela. (Ese.)

SCEN'A XIV.

Gelasiu (singuru).

Elu stá pre ace'a mortísiu? Ei bine fia. — Ah! déca ar' vré cinev'a cá in lume se probeze tóta virtutea suspitionata cu fieru rositu in focu, atunci ar' trebui se se redice dinaintea fie-carei case cáte o faurarie, — si atunci spre ce scopu avemu purgatoriulu? si in fine chiar' si iadulu? — Acele suntu adeveratele probe de focu, de cari nu póte scapá nimeni. Inse ómenii nu potu se ascepte, pâna ce au se mérga in iadu. (Bate la us'a faurariei.) Holla! A-casa-i gazd'a?!

SCEN'A XV.

Margaret'a. Gelasiu.

Marget'a (imbracata cá tíeranca). Da, ce-i?

Gel. (tresare): Ni, ni, ce draculetíu!

Marg.: Ba nu, mèi pretine! Aici nu lo-cuiesce nice unu draculetíu, ci cinstitul maiestru Manole, fauru si alu meu fidelu soçiu.

Gel.: Este betránulu Manole soçíulu d.-t'ale?

Marg.: Cu onóre deplina.

Gel.: Ace'a 'mi vine a crede. Elu trebuie se aiba pre umeri aprópe la optu-díeci de ani.

Marg.: Acést'a nu-i tréb'a domniei t'ale. Ce cauti si ce voiesci alt'cum?

Gel.: Cavalerulu meu m'a tramisu aici spre a ingrigi rosirea unui fieru.

Marg.: Déca-i asia, atunci intra.

Gel.: La naib'a, aici afara e destulu de caldu. Anim'a mea incepe a se infocá.

Marg.: Cum asia?

Gel.: Cáci ascunsu in ochii d.-t'ale stá amoru si inferbenta.

Marg.: Se aducu apa?

Gel.: Asia ardere se stinge numai cu vinu. Dar' glum'a la o parte mie asia 'mi vine se-te imbraçisíezu.

Marg.: Siedi mulcomu sî-mi dà pace, so-
ciulu meu nu pricepe glum'a.

Gel.: Ei dar' cine vré se sî glumésca cu
elu? (se apropia de ea.)

Marg.: Nu-te apropia mai tare, cà strîgu.

Gel.: Betrânu lu Manole e surdu.

Marg.: Aibi grigiã cà amu eu unghii bune.

Gel.: De o sgarietura nu-mi pasa.

Marg.: Eca vine cavalerulu domniei t'ale.

Gel.: La dracu! Asîu fi doritu cà elu se se
fi batutu baremi o óra buna cu nisce balauri.

(Va urmá.)

DIVERSE.

Cronica. — Adunarea generala a XXVIII-a a Asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului român s'au tîenutu la Fagarasiu in dílele de ¹⁵/₂₇ si ¹⁶/₂₈ Augustu a. c. — Romanii din Fagarasiu s'au ingrigitu cà acésta adunare se fia impreunata cu totu felulu de festivitati. Acestea s'au inceputu chiar' de sub Dealulu Bradului unde Comitétulu centralu, membrii asociatiunii si óspetii dinafora au fostu intimpinati prin unu banderiu imosantu de calareti, caretasi si trimbitiasi — sporitu inea la Voi'ã si in tota calea pâna la Fagarasiu. Au fostu apoi Banchetu, Concertu si Balu — tóte bene succese si ceste din urma si proventuóse pentru Cassa Asociatiunii in favonulu carei'a au fostu arangiate. — Siedint'ile adunarei generale inase-si inea au fostu bene cercetate din partea publicului de ambe secsele, — dintre cari membrii au doveditu unu viu interesu faciã de tóte cestiunile puse la pertractare. — Raportulu Comitétului centralu, din care apare cà Asociatiunea transilvana inaintéza cu pasi securi càtra scopulu ce si-a propusu — s'a luatú spre placuta cunoscentia. Cu placere s'a constatatú in deosebi cà scól'a civila de fete, infintata si sustienua prin Asociatiune, nu mai are a-se luptã cu deficite in spesele curente, — ma, amortiséza sume considerabile si din detori'a contrasa la infintarea si adaptarea ei (in an. 1888 a amortisatu din capitalu la 3600 fl.); — dovéda viua cà societatea romãna incepe a precepe din ce in ce mai multu insemnatatea acestui institutu culturalu si folosulu ce elu are se-lu aduca Natiunei romãne impartasindu pre ficele acelei'a in una crescere adevératu nationala. — La propunerea desceptului si zelosului aperatoriu a intereselorú poporului românú Dr. Aurelu Muresianu redactorulu „Gazetei Transilvaniei“ adunarea generala a hotaritu sè se dé pe fie-care anu câte o suma câtú se va poté mai mare — pe anulu urmatoriu 1000 fl. v. a. — pentru publicarea de scrieri poporale menite anume pentru de-a desceptã, insufletí, informã si instrua pre poporulu românú in tóte directiunile vietii practice. — Dupa pertractarea tuturorú

cestiunilorú puse la ordinea dílei, s'au alesu Functionarii si Comitétulu Asociatiunii pe trei ani urmatori in persónele d.-loru: George Baritiu presiedinte, Dr. Ilarionu Puscariu v.-presiedinte, Ioanu Popescu secretariu I., Dr. Ioanu Crisianu secretariu II., Gerasimu Candrea cassariu, Nicanoru Fratesiu controloru, Nicolae Toganu bibliotecariu; — in Comitétu membrii ordinari Br. Davida Ursu, Augustinu Láday, Ioanu Hannia, Ilie Macelariu, Partenie Cosma, Ioanu Popescu, Ioanu Rusu, Zacheria Boiu, Nicanoru Fratesiu, Josifu Sterca Siulutiu, Ioanu Cretiu, Ioanu Popu de Galati, — suplenti Leontinu Simonescu, Gerasimu Candrea, Dr. Ioanu Crisianu, Macsimu, Moldovanu, Nicolae, Toganu. — Loculu si tîmpulu pentru intrunirea adunarei generale a XXIX-a an. urm. a lasatu se le stabilésca Comitétulu contralu alu Asociatiunii.

Artileri'a de fortarétiã a Austro-Ungariei se va reorganisé càtu se póte mai repede. Cele 12 bataliõne de artileria de fortarétiã, formate din câte 6 companii, se voru formã din câte 4 companii, ér' din cele 24 companii disponibile se voru creã 6 bataliõne nóue. Numerulu soldatilorú se va sporí dupa trebuintia si in modu corespundietoriu.

O nóua cale ferata. Conte Gavrilu Bethlen si consoçii au primitu dela ministeriu concesiuinea, de a incepe cu lucrarile de trassare a unei linii ferate dela Reghinulu-sasescu preste pasulu Tulghesului pâna la granitiã ungara-romãna.

Diu V. Gr. Borgovanu, distinsulu pedagogu românú de origine din Ardealu, actualmente profesorú ordinaru la scól'a normala sup. de institutori din Bucuresci, a primitu pe lãnga càtedr'a a càrui titulariu este, si functiunea de *Directoru la Scól'a de aplicatie* care s'a deschisu la ¹/₁₃ l. c. in Bucuresci.

Vinurile romane la Paris. In urm'a succesului obtienua de vinurile romãne pe piet'ile din Paris si la espositiunea universalã, o compania franceza are intentiunea, de a merge in Romãni'a, pentru a cumperã cantitati enorme de viuri din vile dela Dragasiani.

Die Hochzeit von Valeni. Pe scen'a teatrului regalu din München se va jocã in curèndu o drama cu subiectu românesc, care pórtã numele de „*Die Hochzeit von Valeni*“ (Nunt'a din Valeni), ér' subiectulu i-i este trasu din romanulu lui M. Brocineru „Ionelu Fortunatu.“

Raportulu generalu alu societatii de lectura „Petru Maforu pe 1888/89“ aréta, cà societatea a numeratu in anulu acest'a 18 membrii fundatori, 30 onorari, 34 ordinari si 4 ajutatori. Societatea a tîenutu 2 siedint'ie generale ordinare, 5 generale-estraordinare si 17 siedint'ie ordinare, septemãnare. Bibliotec'a, care numerã 1012 opuri, a crescutu cu 126 opuri donate. Foi au incursu 22. Societatea are in bani: fondulu permanentu 4415 fl. 99 cr., fondulu disponibilu 62 fl. 32 cr., si restulu cassei 30 fl. 45 cr., si 6 lei 50 bai; in totalu sum'a de 4503 fl. 76 cr., si 6 lei 50 bai.

Cuscria rusa-muntenegréna. Princes'a Militîra, fiç'a principelui Muntenegrului, s'a cununatu in Petersburg cu marele duce Petru alu Rusiei. — O alta fiça a principelui Muntenegrului, princes'a Anastasi'a, s'a logoditu totu in Petersburg cu principele George de Leuchtenberg.

O planeta noua. Unulu dintre astronomii observatoriului din Nizza, dl. Charloy, a descoperitu o planeta noua de a doue-spre-diecea marime și care face parte din constelațiunea Fetiorei. Planet'a acésta s'a clasificatu sub numerulu 284.

Notiție. — Unu eldorado pentru fete. In Japoni'a nu exista fete betrâne. Déca o feta nu se póte maritá pâna la o etate anumita, autoritatfle se ocupa inse-le de acésta afacere și-i alegu unu barbatu pre care este silita se-lu accepteze.

Cum întrebuintiamu tempulu in viétia? O calculatiune curioasa s'a facutu despre proportiunea tîmpului întrebuintiatu in diferite chipuri in viétia. La etatea de 54 de ani, cei mai multi ómeni au petrecutu aprópe 18 ani in somnu, trei ani și jumetate cu mâncare și beutura și jumetate cu imbracatul și spalatul. Ast'felu se socotesce că aprópe jumetate din viétia nóstra séu din 27 de ani ne remâne libera pentru munca.

Calculatiunea unui avaru. Conte de Montaigne, ambasadoru francesu la Veneti'a pe la anulu 1740, erá unu avaru esemplaru. Dupa observatiunile ce și le-a adunatu elu in decursulu tîmpului s'a convinsu că trei gheté cumperate odata tîénu câtu 2 parchi noua, fiendu-cá mai totu-de-a-un'a o ghetá este mai stricata decâtu ce'alalta. Ast'felu elu și-si comandá totu-de-a-un'a trei gheté de-odata.

Bibliografia. — Cea mai vechia carte romanésca tiparita. Pe spesele archiereului Dr. Gerasimu Timusiu Pitisteanu, decanu alu facultatii teologice din Bucuresci, s'a retiparitu „Tetravanghelulu“ diaconului Coresi. Prefaçi'a la acésta carte, care cuprinde 232 de pagine, a lucratu-o dlu Constantinu Erbiceanu, profesoru la seminariulu centralu din Bucuresci. Dlu B. P. Hajdeu ne spune, că tipariturile au inceputu in limb'a romanésca in anulu 1577, ér' dlu Erbiceanu argumentéza, că inceputulu s'au facutu in anulu 1500. Fragmente din Tetravanghelu au fostu pâna acum'a cunoscute numai din anelele reposatului Timoteiu Cipariu și din unu lexiconu lucratu de reposatulu profesoru G. Seulescu la „Tetravanghelu“ și publicatu in „Buciumulu“ románu de Teodoru Codrescu. — Tetravanghelulu deplinu s'a aflatu prin întâmplarea urmatóre: In vér'a anului 1888 archiereulu Dr. Gherasimu Timusiu, profesorulu Constantinu Erbiceanu și Dr. Mironescu, facéndu o excursiune la monastirea „Cio-clanulu“ din judetiulu Buzeu, au descoperitu intre alte manuscrite și acésta pretioasa scriere a lui Coresi.

Glume. — La óra de chemia unu profesoru intréba pe unu scolaru: Acum'a spune-mi ce mai contiéne ap'a márci afara de chloridu de sodiu despre care am vorbitu?

Scolariulu: Pesce, me rogu domnule profesoru.

Socotéla gresita. Unu streinu, care cercetá espositiunea din Paris, mâncase la unu restaurantu. Cándu vedíu socotéla se spariá și chieamá pe stapénulu restaurantului și díse: — „Aveți pretiuri gresite, domnule. Eu am mâncatu septemân'a trecuta totu aci și totu aceste bucate și am platitu 5 franci 75 bani, — éta socotéla; astadi totu acelea-si bucate costa 8 franci 25 bani.“

Proprietariulu esaminéza ambele socoteli și díse: „Aveți dreptate domnule, dara amu facutu o gresiéla in septemân'a trecuta ast'felu că mai avemu se primimu inca diferinți'a de 2 franci 50 bani: dela d.-vostra, pentru care ve mulțamescu inainte.“

Intre doi betivi. Prietinu. nevést'a mea e atátu de sgârcita, încátu me muștra și pentru ap'a pe care o béu.

— A mea e și mai rea; me cërta pentru ap'a care nu o béu!

In óra de consultatiune. — Bolnavulu: Cándu voiú poté aflá singuru pe domnulu doctoru?

Argatulu medicului: Dela 2 pâna la 6 óre d. am. are óre de consultatiune, — atunci totu-de-a-un'a se afla singuru și poti intrá la domni'a-lu fara téma de-a fi conturbatu de cineva.